

Pirreşit Dağı

DOG056
İzlenmesi Gerekli
Gerileme (-1)

Kirazkuşu (*Emberiza hortulana*) © Kazım Çapacı

Yüzölçümü : 30851 ha
Boylam : 43,86°D
Enlem : 38,95°K
Koruma Statüleri : Yok

Yükseklik : 1700 m - 3109 m
İl(ler) : Van
İlçe(ler) : Çaldıran, Muradiye, Özalp

- **Alanın Tanımı**: Pirreşit Dağı, Van Gölü'nün 20 kilometre kuzeydoğusunda ve Muradiye'nin 10 kilometre güneydoğusunda bulunan bir volkanik dağ silsilesidir. Bu silsile, Ağın – Tendürek – Süphan - Nemrut volkanik çatlağından püskürmelerle oluşmuş volkanik kayaların güneydoğu ucunda yer alır. ÖDA, oldukça yıpranmış açık gri andezit kayalardan meydana gelmiştir. Pirreşit Dağı'nın kuzey yamaçları üzerinde, yaklaşık 2500 metre yükseklikte büyük Süphan (Sultan) Gölü yer alır. Lav akıntılarının bent oluşturarak suyun akışını engellemesi sonucu meydana gelmiş Süphan Gölü, Zincirli Deresi ve Bendimahi Çayı aracılığıyla Van Gölü'ne bağlanır.
- **Habitatlar**: Silsilenin büyük bir bölümü dağ bozkırlarıyla kaplıdır ve orman bitki örtüsünden yoksundur. Uzun süre kar altında kalan dağın alt alpin ve alpin kuşakları yüksek dağ çayırlarıyla kaplıdır. Pirreşit Dağı'nın kuzeyinde, Adaklı ve Yumaklı köyleri arasındaki üçgen biçiminde düzlükte uzanan Süphan Gölü geniş bir sulak alan sistemi oluşturur. Zincirli Deresi boyunca ıslak çayırlıklar yer alır.
- **Türler**: Pirreşit Dağı, Türkiye'ye endemik yaklaşık 75 bitki türünü barındırır ve bunların 22'si ÖDA kriterlerini sağlamaktadır. Bunların dışında alana endemik olmayan ancak dar yayılışlı beş bitki taksonu alanın ÖDA statüsü kazanmasına neden olur. *Centaurea demiriizii* alandaki en nadir bitki türüdür ve yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır.
- Kırmızı gagalı dağ kargası (*Pyrhocorax pyrhocorax*) ve kaya kartalı (*Aquila chrysaetos*) alandaki önemli kuş türleridir.
- **Alan Kullanımı**: ÖDA'daki temel insan faaliyeti hayvancılıktır. Ağırlıklı olarak küçükbaş hayvan sürüleri yazın ilk aylarından itibaren alanda yoğun bir şekilde otlatılmaktadır. ÖDA'da kısıtlı miktarda tarım alanları yer alır.
- **Tehditler**: Aşın ve plansız otlatma sonucunda hayvanların otladığı bitki türleri azalmış; buna karşılık *Euphorbia* ve *Verbascum* türleri gibi hayvanlar tarafından tercih edilmeyen bitkiler artmıştır. Birçok endemik bozkır bitkisi yoğun ve erken otlatmadan dolayı tehdit altındadır.
- Alanda orman bitki örtüsünün olmaması nedeniyle yarı çalı ve yastık formundaki türler yakacak amacıyla yoğun olarak toplanmaktadır. Dağın zirvesinde kurulan radar, *Vicia alpestris*

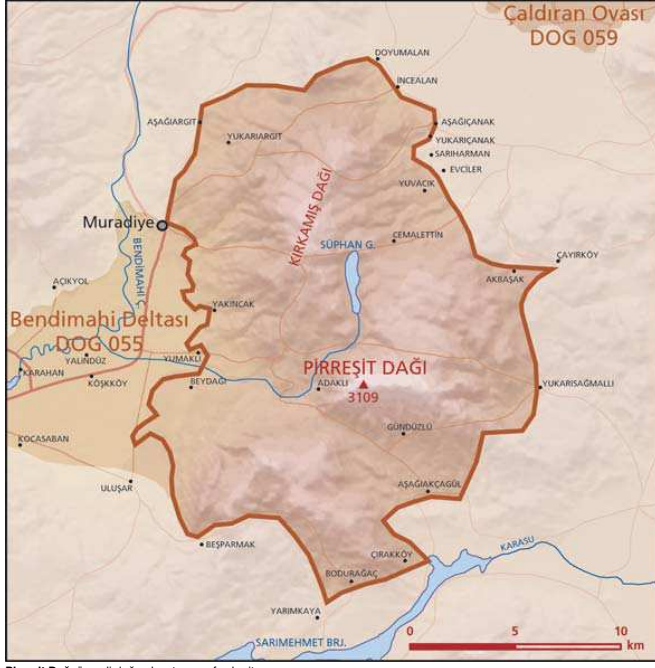
- başta olmak üzere endemik zirve bitkilerinin yaşam alanını daraltmıştır.
- **Koruma Çalışmaları**: Alanda bilinen bir koruma çalışması bulunmamaktadır.

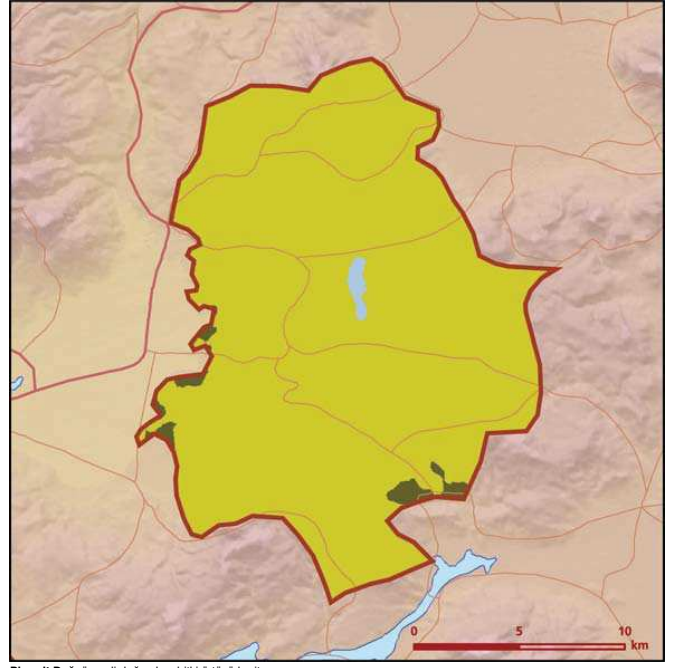
Guguk (*Cuculus canorus*) © Özden Sağlam

■ **Yerel İlgili Sahipleri**
Van Valiliği; Van İl Tarım Müdürlüğü; Muradiye Belediyesi Başkanlığı; Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Biyoloji Bölümü; Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Kuş Gözetim Topluluğu.

■ **Özdemir Adızel, Lütfi Behçet, Atilla Durmuş, Murat Ünal**

Pirreşit Dağı önemli doğa alanı topografya haritası

Pirreşit Dağı önemli doğa alanı bitki örtüsü haritası

Takson Adı	E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
			K	B		
<i>Aethionema froedinii</i>	I	0	—	—	Var	A2
<i>Astragalus arguricus</i>	0	0	—	VU	Var	A2, B1
<i>Astragalus comosoides</i>	I	0	—	LC	Var	A2
<i>Astragalus fodinarum</i>	I	0	—	—	Var	A2
<i>Astragalus psilacmos</i>	I	0	—	DD	Var	A2
<i>Asyneuma pulchellum</i>	0	0	—	—	Var	A2
<i>Bellevia rixii</i>	I	0	—	EN	Var	A1, A2
<i>Campanula coriacea</i>	I	0	—	LC	Var	A2
<i>Centaurea demirzii</i>	I	0	—	CR	Var	A1, A2
<i>Cephalaria sparsipilosa</i>	I	0	—	NT	Var	A2
<i>Cerastium araraticum</i>	I	0	—	LC	Var	A2
<i>Doronicum macrophyllum</i> - Anadolu	0	0	—	VU	Var	B1
<i>Gypsophila bitlisensis</i>	I	0	—	NT	Var	A2
<i>Herniaria argaea</i>	I	0	—	VU	Var	A1
<i>Isatis undulata</i>	I	0	—	EN	Var	A1, A2
<i>Marrubium vanense</i>	I	0	—	EN	Var	A1, A2
<i>Myosotis platyphylla</i>	I	0	—	VU	Var	A1
<i>Onobrychis araxina</i>	I	0	—	VU	Var	A1
<i>Orobancha armena</i>	I	0	—	EN	Var	A1, A2
<i>Paracaryum leptophyllum</i>	I	0	—	EN	Var	A1
<i>Physocardium davisii</i>	I	0	—	VU	Var	A1, A2
<i>Salvia odontochlamys</i>	I	0	—	EN	Var	A1, A2
<i>Silene cartilaginea</i>	I	0	—	NT	Var	A2
<i>Taracetum uniflorum</i>	0	0	—	VU	Var	A2, B1
<i>Taraxacum fedtschenkoi</i>	0	0	—	VU	Var	A2, B1
<i>Thymus bornmuelleri</i>	I	0	—	VU	Var	A1
<i>Trisetum thospiticum</i>	I	0	—	VU	Var	A1, A2

Takson Adı	E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
			K	B		
 <i>Aquila chrysaetos</i>	0	0	LC	LC	Yaygın (Üreme)	CI
<i>Emberiza hortulana</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	CI
<i>Pyrhacorax pyrrhacorax</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	CI

Kurt (*Canis lupus*) © Jim Brandenburg - YeşilAtlas arşivi

Yalıçapkını (*Alcedo atthis*) © Mehmet Altuğ